

**ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΤΟ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
ΤΕΤΑΡΤΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ)
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ενότητα του ευρωπαϊκού πολιτισμού

Με τον όρο «πολιτισμός» εννοώ πρώτα απ' όλα αυτό που εννοούν οι ανθρωπολόγοι: τον τρόπο ζωής ενός λαού που ζει στον ίδιο τόπο. Ο πολιτισμός αυτός φανερώνεται στις τέχνες του, στο κοινωνικό του σύστημα, στα ήθη κι έθιμά του, στη θρησκεία του. Όλα αυτά, ωστόσο, αν προστεθούν μαζί, δε φτιάχνουν τον «πολιτισμό», παρόλο που συχνά, για ευκολία, το παίρνουμε αυτό για δεδομένο. Είναι μονάχα τα μέρη που προκύπτουν απ' την ανατομία του πολιτισμού, όπως τα μέρη του ανθρώπινου σώματος. Αλλά όπως ο άνθρωπος είναι κάτι παραπάνω από συναρμολόγηση των κομματιών που αποτελούν το σώμα του, έτσι κι ένας πολιτισμός είναι κάτι περισσότερο από συνάθροιση τεχνών, εθίμων και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Όλα αυτά επιδρούν το ένα στ' άλλο και, για να καταλάβει κανείς καλά ένα απ' αυτά, πρέπει να καταλάβει κι όλα τ' άλλα.

Είναι, βέβαια, φανερό πως ενότητα πολιτισμού υπάρχει όταν οι άνθρωποι ζουν μαζί και μιλούν την ίδια γλώσσα: γιατί το να μιλούν την ίδια γλώσσα σημαίνει πως σκέφτονται, αισθάνονται και συγκινούνται κάπως διαφορετικά από τους ανθρώπους που χρησιμοποιούν μια γλώσσα διαφορετική. Όμως οι πολιτισμοί των διαφόρων λαών αλληλοεπηρεάζονται πραγματικά: στον κόσμο του

μέλλοντος, κάθε κομμάτι της γης φαίνεται πως θα επηρεάζει όλα τ' άλλα. Έχω υποστηρίξει ότι οι πολιτισμοί των διαφόρων χωρών της Ευρώπης άντλησαν, στο παρελθόν, πολύ μεγάλο όφελος από την επίδραση που είχε ο ένας στον άλλο. Ο πολιτισμός μιας χώρας που απομονώνεται θεληματικά, ή ο πολιτισμός μιας χώρας που βρίσκεται αποκομμένη από άλλες, από συνθήκες που δεν μπορεί να ελέγξει, πάσχει απ' αυτή την απομόνωση. Αλλά και η χώρα που παίρνει τον πολιτισμό από άλλες, χωρίς τίποτε να' χει να δώσει γι' αντάλλαγμα, και η χώρα που προσπαθεί να επιβάλει τον πολιτισμό της σε μια άλλη, χωρίς να δέχεται τίποτε γι' αντάλλαγμα, θα υποφέρουν, κι οι δυο, απ' αυτή την έλλειψη αμοιβαιότητας.

Η ενότητα του πολιτισμού, αντίθετα με την ενότητα στην πολιτική οργάνωση, δεν απαιτεί να είμαστε όλοι αφοσιωμένοι σε μια και μόνη αρχή: εννοείται ότι θα υπάρξει ποικιλία από αρχές. Είναι λαθεμένη η άποψη ότι το μοναδικό καθήκον που έχει το άτομο είναι το καθήκον απέναντι στο Κράτος· είναι ασύλληπτο να υποστηρίξει κανείς ότι το υπέρτατο καθήκον όλων των ατόμων θα 'πρεπε να είναι απέναντι σ' ένα Υπερ-Κράτος. Θα σας δώσω ένα παράδειγμα για το τι εννοώ λέγοντας ποικιλία από αρχές. Κανένα πανεπιστήμιο δε θα έπρεπε να είναι μονάχα ένα εθνικό ίδρυμα, ακόμη κι αν επιχορηγείται από το κράτος. Τα πανεπιστήμια της Ευρώπης θα έπρεπε να έχουν κοινά ιδεώδη, θα έπρεπε να έχουν κοινές υποχρεώσεις μεταξύ τους. Θα έπρεπε να είναι ανεξάρτητα από τις κυβερνήσεις των χωρών όπου βρίσκονται. Δε θα έπρεπε να είναι ιδρύματα για την εκπαίδευση στελεχών μιας επιδέξιας γραφειοκρατίας, ή για την κατάρτιση επιστημόνων με σκοπό να ξεπεράσουν τους επιστήμονες του εξωτερικού· θα έπρεπε να φροντίζουν για τη διατήρηση της μάθησης, για την αναζήτηση της αλήθειας και – στο μέτρο που οι άνθρωποι είναι ικανοί γι' αυτό – για την επίτευξη σοφίας.

Η τελευταία μου έκκληση είναι για τους ανθρώπους των γραμμάτων της Ευρώπης, που έχουν ιδιαίτερη ευθύνη για τη διατήρηση και τη διάδοση του κοινού πολιτισμού μας.

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Μπορεί να έχουμε ολότελα διαφορετικές πολιτικές απόψεις: η κοινή μας ευθύνη είναι να διατηρήσουμε τον κοινό μας πολιτισμό αμόλυντο από πολιτικές επιρροές. Δεν είναι θέμα συναισθημάτων: δεν έχει τόση σημασία αν αρέσουμε ο ένας στον άλλο, ή αν επαινούμε ο ένας τα έργα του άλλου. Εκείνο που έχει σημασία είναι ότι πρέπει να αναγνωρίζουμε τη σχέση που έχουμε μεταξύ μας και την αμοιβαία εξάρτησή μας.

(Διασκευή από το δοκίμιο του Τ.Σ.
Έλιοτ, *Η ενότητα του ευρωπαϊκού
πολιτισμού*. Μετάφραση: Λότη
Πέτροβιτς - Ανδρουτσοπούλου).

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. «Ο πολιτισμός μιας χώρας που απομονώνεται θεληματικά, ή ο πολιτισμός μιας χώρας που βρίσκεται αποκομμένη από άλλες, από συνθήκες που δεν μπορεί να ελέγξει, πάσχει απ' αυτή την απομόνωση». Να αναπτύξετε την παραπάνω θέση του συγγραφέα σε μια παράγραφο (60-80 λέξεις).

Μονάδες 10

B2. «Η ενότητα του πολιτισμού. . . για την επίτευξη σοφίας»: Με ποιον τρόπο και με ποια μέσα πειθούς ο συγγραφέας τεκμηριώνει τις απόψεις του στην παραπάνω παράγραφο;

Μονάδες 5

B3. συνάθροιση, άποψη, καθήκον, επιρροές: Να γράψετε από ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις παραπάνω λέξεις.

Μονάδες 4

B4. Να επισημάνετε τους τρόπους ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 6

Γ. Υποθέστε ότι συμμετέχετε σ' ένα ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό πρόγραμμα με θέμα: «Ευρωπαϊκός πολιτισμός και πολυπολιτισμικότητα». Να γράψετε μια ομιλία, την οποία θα εκφωνήσετε στα πλαίσια του προγράμματος αυτού, αναφέροντας τους τρόπους με τους οποίους νομίζετε ότι τα άτομα και οι λαοί μπορούν να συνυπάρξουν ειρηνικά στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία. (400 – 500 λέξεις).

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε οποιαδήποτε άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ